

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Снежана Михайлова Грозева,
Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН, София,
член на Научно жури, назначено със заповед № РД-16-035/7.03.2016
на Ректора на ШУ „Епископ К. Преславски“ във връзка с конкурса за доцент по
специалност Екология и опазване на екосистемите, професионално направление 4.3.
Биологически науки, област на висшето образование 4. Природни науки, математика и
информатика, обявен в ДВ, бр. 2/08.01.2016г., с. 173

Във връзка с конкурса за доцент по специалност Екология и опазване на екосистемите е заявил участие и представил необходимите документи, изисквани от ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ, един единствен кандидат – главен асистент д-р **Александър Ставрев Дойчинов**. Д-р Дойчинов е роден през 1953 година в Перник, през 1977 година завършва обучението си по специалността „Биология и химия“ в Природо-математическия факултет на ВПИ-Шумен като магистър с профил преподавател по биология (втора специалност химия) и работи в ШУ „Епископ К. Преславски“ като асистент, старши асистент и главен асистент по Молекулярна биология и екология досега. Придобива образователната и научна степен доктор (2015) по Екология и опазване на екосистемите след защита на дисертация на тема „Изследване динамиката на някои екологични механизми за поддържане на адаптивна популационна структура при животни под въздействие на радиация и пестициди“. В продължение на почти 40 години той води със студентите аудиторни занятия и теренни практики. Дойчинов притежава значителен административен опит като курсов ръководител, ръководител на катедра, декан. Участвал е в разработването на 16 проекта, финансирани от различни международни програми, МОН, ШУ, БАН, ПП „Шуменско плато“ и др.

Научните интереси на д-р Дойчинов са в областта на екологията и опазване на екосистемите, градска екология, молекулярна биология, биохимична и молекулярна екология, механизмите на адаптация на популации от животни при действие на пестициди, радиоактивно лъчение и генетични ефекти. Кандидатът има многогодишен опит като преподавател и администратор на науката в ШУ.

През годините е водил 13 курса за бакалаври от 8 специалности и 7 курса за магистри от 4 специалности. За последната (2015/16) учебна година е водил 6 курса за бакалаври с 375 часа аудиторна заетост. За оптимизиране работата със студентите по преподаваните специалности д-р Дойчинов е участвал в съставянето и публикуването на 4 броя учебници, 2 броя сборници с тестове за подготовка на кандидат-студенти и две ръководства. При реализирането на разнообразните научно-изследователски разработки кандидатът привлича към изследователската работа многобройни студенти, като над 50 от тях са защитили успешно дипломни работи под неговото научно ръководство. Резултатите от тези разработки са представени от студентите на научни форуми и публикувани в научни сборници.

Съществен елемент от дейността на кандидата представлява публикуването на резултатите от научно-изследователските му разработки. В конкурса д-р Дойчинов участва с 13 научни публикации в реферирани издания (от тях 4 в международни издания с ИФ в чужбина, 2 в международни издания с ИФ в България) и 7 в нереперирани издания. Научните приноси на кандидата, представени за участие в този конкурс, могат да бъдат групирани в няколко области:

Фаунистични и екологични изследвания на многоножките (Myriapoda) в Шуменския регион.

Проведено е първото комплексно изследване на многоножките (Myriapoda) в Шуменския регион. Установени са 61 вида многоножки, от които 38 нови за района, 4 нови за страната, а за още 8 вида изследванията продължават и вероятно ще се окажат нови за науката. Установени са видовото разнообразие (таксономична структура, зоогеографска принадлежност), разпространението и екологичната характеристика (доминантна структура, денонощна и сезонна динамика, предпочитания и привързаност към различни местообитания, синантропизация и др.) на съобществата от многоножки в различни местообитания (според степента на урбанизация) чрез прилагане на подходящи статистически методи. Установен е произходът на градската фауна на многоножките в Шумен. Висока оценка заслужава изготвянето на еталонна колекция на регистрираните видове и база данни с цялата получена от многогодишното изследване информация, както прилагането на съвременни методи в таксономичните изследвания - получаването на баркодове за десет вида многоножки от изследвания регион. Резултатите от тези изследвания са публикувани в 9 научни статии и са докладвани в 12 доклада на научни форуми.

Биохимично популационно-генетично изследване на полиморфизма на ензимите като генни маркери в природни популации на видове от род Drosophila.

Охарактеризирани са електрофоретично изоформите на диафоразата и е проследен техния полиморфизъм на около 20 вида *Drosophila*. Установени са 3 основни фракции/групи и е проследена корелация между електрофоретичната подвижност на изоформите на диафораза и еволюционната дивергенция на видовете в род *Drosophila*. Генетичният анализ показва моногенно унаследяване на ензимната активност на DIA-3.

Тези резултати са включени в три научни статии и докладвани на два форума.

Физиологични изследвания на млади прасета с цел проучване на неспецифичния адаптационен синдром и на Са-антагонисти в/у стрес-провокирана малигнена хипертермия; както и на влиянието на екзогенните хормони и условията на средата в/у качествата на прасетата.

Доказана е ролята на екзогенните естрогени за повишаване адаптивните способности при стрес за намаляване специфичния неприятен мирис на месото и сланината при угодяване на некастрирани прасета.

Заболяването малигнена хипертермия при прасетата има важно стопанско значение, което обуславя и приложния ефект на това изследване. Чрез халотанов тест е

селекционирана линия стрес-резистентни женски и мъжки некастрирани прасета, използвани за разплод. Предложен е метод за предотвратяване на развитието на стрес-провокирана малигнена хипертермия при халотан-положителни прасета чрез използване в съответни дози и схема на прилагане на калциеви антагонисти и β -адренергични блокери.

Резултатите са публикувани в три статии и докладвани на три форума.

Физиологични изследвания на лабораторни мишки за определяне биологичната активност на 4 ново синтезирани съединения – две с антикоагулантни свойства и две с горчив вкус.

За значението на тези резултати може да се съди по регистрираните три авторски свидетелства.

На научните трудове на д-р Дойчинов са открити 14 цитирания – 4 от тях са на научни статии, а останалите са на учебници.

Активното търсене на финансиране и разширяване сферата на провежданите изследвания е илюстрирано и в списъка от 16 проекта, в които д-р Дойчинов е участвал – от изучаване на биоразнообразието през използването на комплексни съвременни методи за диагностика на таксономичната принадлежност (например, чрез баркодинг в University of Gulf, Canada); in vitro/in vivo изследвания на различни биологични обекти; проследяване ефекта на антропогенни фактори върху биологични системи, от една страна, а от друга – актуализация на учебните програми, интердисциплинарно обучение, прилагане възможностите на програмата на МОН „Студентски практики“ за привличане на студентите към изследователската работа, вкл. профилактика и съхранение на библиотечните фондове на ШУ. Резултатите от последните му научни разработки са апробирани на международни научни форуми в Австралия, Холандия и Чехия, както и на научни форуми в страната.

Прилагането в практиката на резултати от научните изследвания на д-р Дойчинов е отразено в издаването на 3 авторски свидетелства за методи за получаване на химични съединения с важно приложно значение.

Приемам справката за приносите, представена в документите, която включва оригинални научни приноси.

Бележки и препоръки.

В документите по конкурса липсва информация за публикациите на кандидата по дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Доктор Александър Дойчинов покрива изискванията за заемането на академичната длъжност „доцент“ съгласно ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Критериите на ШУ

„Епископ К. Преславски“ по количество, качество и цитируемост на научната продукция, с ясен профил на научно-изследователска работа и преподавателска дейност.

Представените за рецензиране материали, богатият му опит като преподавател и ръководител на дипломанти, и личните впечатления ми дават достатъчно основание убедено да препоръчам на членовете на Научното жури и на Факултетния съвет на ШУ да присъдят на Александър Ставрев Дойчинов академичната длъжност ДОЦЕНТ по научната специалност „Екология и опазване на екосистемите“.

проф. д-р Снежана Грозева